

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Moralitate, Natvra, Et Effectibvs Actvvm
Svpernatvralivm In Genere Et Fide, Spe, Ac Charitate,
Speciatim**

Coninck, Gilles de

Antverpiae, 1623

Dvb. III. Vtrùm Deus quatenus est prima veritas, sit obiectum formale
fidei?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79645](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79645)

D V B I V M II.

Utrum obiectum fidei sit aliquid complexum, siue compositum?

12
D. Thomas.

Responder D. Thomas 2. 2. qu. 1. a. 2. obiectum fidei esse aliquid simplex in se, quia Deus est in se simplicissimus sine ulla compositione; prout tamen a nobis concipitur, esse aliquid complexum, quia diuersa Dei attributa, quæ in Deo res vna & simplicissima sunt, nequimus ut talia perfecte concipere, sed necessarium ea concipimus distinctis conceptibus, atque ita concipimus ea Deo conuenire per quādam compositionem. Pro cuius maiore explanatione, Nota obiectum fidei quadrupliciter posse accipi. Primò, pro ipso subiecto fidei siue primario siue secundario. Secundò, pro propositione externa qua aliquid de subiecto fidei enūciamus. Tertio, tropicè pro ipso conceptu mentis, quo obiecta fidei concipimus. Quarto, pro rebus huic conceptui respondentibus.

Quæ in Deo simplicia sunt vt complexa concipimus.

Obiectum fidei quadrupliciter accipitur.

13

Respondeo igitur Primò, obiectum fidei primo modo acceptum si intelligatur de primario, cum hoc sit ipse Deus, est res omnino simplex; si verò accipiat pro secundario obiecto, est quidem res aliquo modo composita (quia Christus est compositus ex anima, corpore & diuinitate) potest tamen aliqua ratione dici simplex, quia res est substantialiter vna.

14

Respondeo Secundò, si obiectum accipiat secundò & tertio modo, est res aliqua complexa, quia omnis propositio componitur ex subiecto & prædicato; & similiter conceptus noster ei respondens. Secus tamen contingit in conceptibus Beatorum atque etiam angelorum, saltem circa ea, quæ de natura diuina, eiusque attributis cognoscunt: quæ sine ulla compositione concipiunt. quamuis fortè secus sit in quibusdam alijs: quæ de re non est hæc fusiùs disputandum.

Angeli ac Beati simplici conceptu diuina concipiunt.

15

Respondeo Tertio, obiectum fidei quarto modo acceptum quandoque esse aliquid simplex; quoties scilicet credimus aliquid de natura diuina eiusque attributis: quandoque verò esse aliquid compositum, vt cum credimus Deum creasse mundum, Christum natum ex virgine, passum, &c. Ex quibus patet responsionem D. Thomæ intelligendam esse de obiecto fidei primo modo accepto, aut secundum priorem partem ternæ nostræ responsionis.

D V B I V M III.

Utrum Deus quatenus est prima veritas, sit obiectum formale fidei?

16

Hactenus explicui obiectum materiale fidei, iam formale explicandum est: pro quo Nota Primò, obiectum formale dici id quod alicui potentia est ratio eam mouens vt in obiectum materiale feratur. v. c. æger appetit medicinam: hæc est obiectum materiale illius appetitus siue id quod appetitur: obiectum verò formale immediatum est vtilitas ipsius medici-

Quid sit obiectum formale.

na ad sanitatem recuperandam: hæc enim est immediata ratio cur eam appetat. quamuis hæc etiam vltimè referat ad sanitatem acquirendam, quæ est tandem vltima ratio, cur medicinam appetat. Item credo aliquid esse verum, quia Iohannes id testatur; huius testimonium est ratio cur id credam; & obiectum formale huius assensus.

Nota Secundò, quædam obiecta intellectus esse nobis per se euidencia, & in his obiectum formale, est eorum euidencia; hæc enim nos immediatè mouet ad assensum. Alia verò nobis secundum se sunt ineuidencia, ideoque iis assentimur propter aliquod obiectum formale ab iis distinctum. Quod rursum est duplex: nam quandoque habet naturalem connexionem cum obiecto materiali, vt accidit quoties cognoscimus effectus per causas, aut causas per effectum: atque ita hoc medium est aliquo modo intrinsecum rei cognita. Aliàs verò est omnino extrinsecum obiecto materiali, nec ullam cum eo naturalem habet connexionem. vt accidit quando alicui propositioni assentior propter testimonium alterius.

17
Obiectum formale quandoque est intrinsecum obiecto materiali: aliàs extrinsecum.

Obiectum formale, extrinsecum duplex.

Nota Tertio, quando cognoscimus aliqua nobis per se euidencia, huius cognitionis obiectum formale esse aliquid vnum, eadem ratione qua res cognita est vna. Secus autem esse, quando medium est distinctum à re cognita. v. c. credo aliquid, quia Iohannes id testatur; ratio mouens me ad assensum est, partim quia scio Iohannem esse veracem, partim quia scio eum hoc dixisse; quantumuis enim credam eum esse veracem, si tamen ignorem eum hoc dixisse: aut contra, si sciam eum hoc dixisse, & tamen non credam eum esse veracem; ego illud non credam. Item assentior alicui conclusioni propter præmissas: obiectum formale continet triplicem assensum, scilicet maioris, minoris, & consequentiæ: si enim aliquis ex his desit, non assentiar conclusioni.

18

Obiectum formale extrinsecum non est vna.

Quadruplex igitur circa obiectum formale fidei occurrit difficultas: Prima est, utrum veracitas Dei sit obiectum formale fidei? Secunda, utrum testimonium Dei ad idem pertineat? Tertia, an testimonium Ecclesiæ sit aliquando obiectum formale fidei? Quarta, an euidencia consequentiæ ad id pertineat; siue an fides nuntietur discursui quæ hoc & sequentibus dubijs explicabimus.

Igitur circa præsentem difficultatem fuit olim error Manichæorum docentium nihil esse credendum nisi euidenti ratione cognitum. Sed hic error & absurdissimus est (nam si in rebus secundum se nobis omnino ignotis credimus hominibus, quare non multo magis credemus Deo?) & evertit planè omnem fidem diuinam: nam secundum illam mysteria nostræ fidei non crederemus, sed sciremus. Quare hoc errore expulso cum Catholica Ecclesia supponimus, fidem nostram auctoriæ diuinæ, & quærimus sub qua præcisè ratione Deus nos moueat ad credendum, siue sub qua ratione præcisè sit obiectum formale nostræ fidei: utrum nimirum quatenus est summè verax, siue prima veritas in dicendo: an verò sub aliqua alia ratione.

19

Fide credimus aliqua nobis ineuidencia.

Alia

20 Alia igitur opinio asserit, Deum non quæ-
rere, sed qua Deum, esse primum obiectum
formale fidei. Primum, quia illud est primum
obiectum formale fidei, in quod fides nostra
ultimò resoluitur: atqui hoc non est Deus qua
verax, sed qua Deus: ergo Deus qua Deus, est
obiectum formale fidei. Minor probatur, quia
querenti cur Deo credendum sit, respondetur,
quia verax est: & iterum roganti, cur sit verax,
respondetur, quia summè sapiens est, & summè
bonus, ita ut nec falli possit nec fallere. rursum
roganti cur sit summè bonus & sapiens, respon-
detur, quia est Deus. ergo tandem ultima ratio
cur ei credamus est, quia est Deus. Secundò,
quia idem est obiectum formale fidei hñc, & vi-
sionis in patria: atqui in patria obiectum visi-
onis est Deus qua Deus: ergo etiam fidei hñc. Ci-
tatur pro hac opinione Aureolus apud Capreo-
lum in 3. d. 24.

Aureolus.

21 Sed rationes pro ea allatæ nihil omnino pro-
bant. Ad primam, nego minorem. ad proba-
tionem, nego consequentiam. Quia aliud est ip-
sum deitatem, siue diuinam essentiam, nostro
modo concipiendi esse causam, cur Deus sit
summè sapiens & bonus, & consequenter sum-
mè verax; aliud verò est illam esse causam siue
rationem formale cur ei credamus: & primum
est verum, secundum verò est falsum: sicut est
cur hæc aqua v. c. sit ita frigida causa sit, quod
sit recens hausta ex profundo puteo, tamen val-
de sitiens & per eam refrigerari cupiens non appet-
tit eam, quia ita ex eo puteo hausta est, sed quia
frigida est, quo posito nihil curat unde illud
frigus habeat.

Id quod ali-
cui est ratio
cur sit ve-
rax, non est
ratio forma-
lis cur ei
credam.Aliud est
obiectum
formale fi-
dei: aliud
causæ visi-
onis.

22 CONCLUSIO. Deus est obiectum formale
fidei, quatenus est prima & omnino infallibilis
veritas in dicendo, siue quatenus est ita verax,
ut nullo modo possit mentiri aut fallere. ita D.
Thomas 2. 2. q. 1. a. 1. & cum eo ferè communi-
ter Theologi. Probatur Primò, ex Scripturis.
Iohannis cap. 1. vbi Euangelista volens nobis
ostendere, quàm firmiter verbis Christi, cuius
doctrinam erat expositurus, deberemus crede-
re, ait: *Vidimus eum quasi vnigenitum à Patre, ple-
num gratia & veritatis.* Et deinde verbis Bapti-
stæ subdit: *De plenitudine eius nos omnes accepimus,
& gratiam pro gratia: quia lex per Moysen data est,
gratia & veritas (id est veritatis cognitio) per Je-
sum Christum facta est,* dum scilicet fidem nobis
annunciavit. Quod deinde ita docet: *Deum ne-
mo vidit vnquam, vnigenitus filius, qui est in sinu
Patris, ipse enarrauit.* Ac si dicat, Sicut gratiam
quam à nobis habere non possumus, ab eo qui
plenus est gratia, accipimus: ita cognitionem
diuinorum mysteriorum, quàm nulla humana
industria possumus assequi, ab eo debemus ac-
cipere, quàm Deum vidit, ei, qui plenus est ve-
ritate, utpote Deus ac prima veritas, firmissimè
credendo. vbi clarissimè assignat Christi vera-

D. Thom.

Iohann. 1.

citatem tamquam rationem, qua debemus mo-
ueri ut ei credamus. Consonat his ipse Christus
Iohan. 14. vbi volens Apostolis ostendere, qua
via ad Patrem eiusque cognitionem debeant
tendere (quod patet fieri per fidem) ait: *Ego sum
via, veritas, & vita; nemo venit ad Patrem, nisi per
me.* vbi dicit se esse hanc viam, quia ex eius nar-
ratione cognitionem Patris accepimus: addit-
que se esse veritatem, ut ostendat omnino indubitanter ac firmissimè sibi credendum esse: est
etiam vita, quia iustus ex fide viuut.

Iohann. 14.

23 Probatur ratione: quia qui non credit Deo,
facit eum directè mendacem; idque non alia
ratione, quàm quia ostendit se in eo non agno-
scere rationem qua debeat moueri ut ipsi cre-
dat, scilicet veracitatem, quæ mendacio directè
contrariatur: ergo ratio qua directè mouemur
ut ei credamus, est ipsius veracitas. Confirma-
tur, quia ideo præcisè credimus alicui homini,
quia scimus eum ita esse veracem, ut nunquam
aliquid dicturus sit quod non sciat certò esse
verum: quam opinionem si de eo habeamus,
quantumuis reliqua omnia ipsi desint, ei tamen
credemus; & nisi hanc de eo habeamus opinio-
nem, quantumuis aliàs credamus eum in alijs
omnibus esse perfectissimum, ei tamen non ha-
beamus fidem.

23

24 Vbi Nota, perfectam omnino veracitatem
non solum supponere in suo subiecto volun-
tatem abhorrentem ab omni mendacio, ita ut
quis sponte nullo modo velit mentiri: sed etiam
perfectam sapientiam, ita ut falli nequeat. nam
etsi sciamus, aliquem nolle vllò modo mentiri,
tamen si credamus eum posse falli in re quam
testatur, ei aut nullo modo, aut non sine aliqua
dubitatione seu formidine de opposito crede-
mus. Quare prima veritas vtrumque in Deo in-
finitè perfectum supponit.

24
Perfecta
veracitas
duo requi-
rit.

Dices, Deus qua prima veritas, est obiectum
formale fidei: sed Deus qua Deus, est prima ve-
ritas: ergo Deus qua Deus, est obiectum for-
male fidei. Respondeo negando consequen-
tiam, quia manifestè muratur medium. Nam
in maiore qua denotat rationem formalem cur
Deus sit obiectum fidei; in minore non deno-
tat rationem formalem cur Deus sit prima ve-
ritas, sed rationem quasi originis, siue id quod
nostro modo concipiendi est ei causa & quasi
principium siue origo, cur in eo sit prima ve-
ritas. Simile est hoc argumentum. Medicina qua
expulsiua morbi, est obiectum formale amoris
ægroti: atqui medicina qua talis est speciei, est
expulsiua morbi: ergo qua talis est speciei, est
obiectum formale illius amoris. vbi consequens
est manifestè falsum: nam medicina præcisè
expetitur quia expulsiua, vnde eodem modo
appeteretur, cuiuscumque esset speciei, si eo-
dem modo esset expulsiua morbi ac sumptus
facilis.